

HISTORIA KLASA7

Uczniu, na tej lekcji:

- *poznasz sytuację w Europie pod koniec I wojny światowej*
- dowiesz się, jakie działania podejmowali Polacy na ziemiach polskich przed 11 listopada 1918r.*
- zapoznasz się z celami pierwszych polskich rządów po odzyskaniu niepodległości.*

Temat: Odrodzenie Rzeczypospolitej.

Przypomnij sobie z poprzednich lekcji

Wybuch I wojny światowej dał Polakom szansę na odzyskanie niepodległości.

• Mocarstwa zaborcze wobec sprawy polskiej:

1. *W sierpniu 1914 r wydały odezwy do Polaków. Państwa centralne obiecywały niepodległość, Rosja – jej zjednoczenie pod berłem cara.*
2. ***Akt 5 listopada (1916)** zapowiadał utworzenie „samodzielnej” polski z własną armią. Akt spowodował międzynarodowe zainteresowanie sprawą polską.*
3. ***PO REWOLUCJI LUTOWEJ (MARZEC1917)** Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich opowiedziała się za przyznaniem Polsce niepodległości. Rząd Tymczasowy też wyraził zgodę, ale pod warunkiem sojuszu Polski z Rosją.*
4. *We wrześniu 1917 r. cesarze Niemiec i Austro-Węgier powołali polską **Radę Regencyjną**, która miała sprawować ograniczoną władzę w Królestwie Polskim.*

• Polacy wobec I wojny światowej:

Stronictwo proaustriackie

1. *W sierpniu 1914r. Pierwsza Kompania Kadrowa strzelców Józefa Piłsudskiego przemaszerowała do Kielc. Po nieudanej próbie wzniesienia powstania strzelcy dołączyli do Legionów Polskich w służbie Austro-Węgier.*

2. *W lipcu 1917r. Józef Piłsudski wywołał kryzys przysięgowy, po którym został uwięziony przez Niemców, a Legiony rozwiązano.*

Stronnictwo prorosyjskie

1. *Rosja zgodziła się na utworzenie Legionu Puławskiego.*
2. *W 1917r. Roman Dmowski założył Komitet Narodowy Polski uznany przez aliantów za oficjalne przedstawicielstwo polskie. Komitet objął polityczne zwierzchnictwo nad Armią Polską we Francji.*

• Państwa ententy wobec sprawy polskiej:

1. *Do rewolucji lutowej Francja i Anglia nie poruszały sprawy polskiej, by nie drażnić Rosji.*
 2. *W czerwcu 1917r. władze francuskie zezwoliły na utworzenie Armii Polskiej we Francji.*
 3. *W styczniu 1918r. prezydent USA wymienił konieczność utworzenia niepodległej Polski w orędziu o sprawiedliwym pokoju.*
 4. *Deklaracja wersalska Francji, Anglii i Włoch (czerwiec 1918) uznała za jeden z celów wojny utworzenie państwa polskiego.*
-

Zadania dla ucznia:

1. Przeczytaj materiał z podręcznika s. 218 – 221.
2. Zapamiętaj:

11 listopada 1918r uznajemy za datę odzyskania przez Polskę niepodległości, gdyż tego dnia nastąpiło przejście przez Józefa Piłsudskiego dowództwa nad tworzącym się wojskiem polskim oraz otrzymanie przez niego misji tworzenia rządu narodowego.

3. Postaci – Ignacy Daszyński, Józef Piłsudski, Roman Dmowski i Ignacy Paderewski, Moraczewski – powiąż je z wydarzeniami.
4. **W zeszycie zapisz temat lekcji: „Odrodzenie Rzeczypospolitej”, notatkę przepisz bądź wydrukuj i wklej:**

NOTATKA Z LEKCJI

Odzyskanie niepodległości.

1. Sprzyjająca sytuacja międzynarodowa:

- a) klęska państw centralnych w I wojnie światowej, rewolucja w Rosji.
- b) poparcie ententy, zwłaszcza Francji, dla niepodległości Polski.

2. Ugrupowania rywalizujące o władzę w Polsce:

- a) Rada Regencyjna.
- b) obóz lewicy niepodległościowej Józefa Piłsudskiego,
- c) obóz narodowy Romana Dmowskiego.

3. Odzyskanie przez Polskę niepodległości – 11 listopada 1918r.

10 listopada przybycie Józefa Piłsudskiego do Warszawy. 11 listopada – przekazanie mu władzy wojskowej przez reprezentującą Polaków Radę Regencyjną, a później także władzę cywilną.

5. Premierem pierwszego rządu centralnego został Jędrzej Moraczewski.

Rząd Jędrzeja Moraczewskiego:

- zorganizował władzę centralną oraz administrację terenową
- ogłosił całkowite równouprawnienie wszystkich obywateli bez względu na wyznanie, narodowość i pleć
- zapowiadał wywłaszczenie wielkiej własności ziemskiej,
- utworzenie świeckiego i bezpłatnego szkolnictwa,
- wprowadził 8 godzinny dzień pracy,
- wprowadził ubezpieczenia chorobowe,
- płacę minimalną,
- inspektorat pracy,
- nadzór nad źle gospodarującymi zakładami pracy,
- wyznaczył termin wyborów parlamentarnych na 26 stycznia 1919r.

6. Wobec braku uznania tego rządu przez mocarstwa, na początku 1919r.. powołano **nowy rząd z Ignacym Paderewskim** na czele.
7. Sejm ustawodawczy i Mała konstytucja.

W styczniu 1919 r odbyły się w Polsce pierwsze wybory do Sejmu Ustawodawczego. Prawo wyborcze mieli obywatele którzy ukończyli 21 lat. Sejm liczył 432 posłów, a pierwsze posiedzenie odbyło się 10 lutego 1919r. Nowo wybrany Sejm uchwalił tak zwaną Małą konstytucję (obowiązywała do czasu uchwalenia konstytucji marcowej 17 marca 1921 r.).

Mała konstytucja – popularna nazwa aktu prawnego regulującego na czas przejściowy podstawowe zasady ustroju politycznego, a przede wszystkim sposób funkcjonowania władzy państwowej.

Możesz skorzystać z filmu „Odrodzenie Rzeczypospolitej”
https://www.youtube.com/watch?v=tVA4fu_guMI

Interesujący są też filmy:

Ojcowie niepodległości #1: Ignacy Paderewski.

<https://youtu.be/nD2xfBzv5Pw>

Co musisz wiedzieć o odzyskaniu niepodległości? Historia Bez Cenzury

<https://youtu.be/ispmPY0dIXo>

ŻYCZĘ MIŁEJ NAUKI

Izabela Jaroszewicz, nauczyciel historii

Kontakt: i.jaroszewicz@sp90.edu.gdansk.pl

